

DANICA.

Katolišk cerkven list.

№ 41.

V četrtek 7. kozoperska 1852.

Tečaj 1.

Lepota Marije Device.

O Devica, zvezd kraljica,
O Marija, rajski cvet!
Té lepote, té čistote,
Kakor tvoja, nima svet.

Lilja bela ni cvetela
Tak brez madeža ko ti;
Roža draga te ne zmaga,
Naj kraljev jo vert rodi.

Luna mila je uklonila
Se globoko pod teboj;
Zvezde svetle so se spletle
Zgoraj v zlati venee tvoji.

Svet mi mrakne, ko zamakne
V té se serce in oko;
Tebe Dvico si kraljico
Zvolim — naj ti blago bo.

II.

Iz pisma misionarja gospoda Otona Trabanta iz Hartuma,

od 7. maliga serpana 1852.

5. kimovca 1851 sim zapustil svojo drago domovino in 29. sušca 1852 sim persel v Hartum, poglavitno Sudansko mesto. Vso pot po Nilu sim bil srečen, in desiravno sim do 500 milj dolgo pot opravil, me vendar nikakoršna bolezn ni obletela. Ako pomislim, da sim slabe postave in sim doma pogosto s persnimi težavami rinal, moram v resnici spoznati in reči: Slab sim, ali Gospod me stori močnega, kadar in kjer je njegova volja. —

Praša se pa, kako je z menoj v Hartumu? Dosihmal dobro, hvala Bogu! Tukaj sicer ne vidim tako pogosto požrešnih krokodilov, katerih sim popotvaje po 100 do 200 stopinj deleč, zdaj zevajočih zdaj spijočih na trume vidil, in v tej reči se mi ni kej bati. Namesto tega se mi je pa solnčniga perpeka varovati, da se mi možgani ne vnamejo, ker gorkote je bilo navadno dosihmal 26 do 30 stopinj po R. Desi tudi je pa vročina tukej precej nadležna, se vendar posilim, in delam tudi v narveči vročini (se vé de z arabskim, ali prav za prav, s turskim pokrivalam na glavi), ako ravno kako opravilo tako nanese.

Moje opravila so tukej zlo mnogotere. Kmal grem, po sv. maši, v šolo, kjer sim učenik, pa tudi učenic. Učenik sim, kadar je laško pisanje, učenic, ko se arabsina razlaga. Naša mladost se v

arabskim in laskim jeziku podučuje; uči se kersanski nauk, branje, pisanje, številstvo i. t. d. V učilnici se govori lasko, ker so bili vsi dosedanji misionarji iz Laskiga. — Kmal grem v stolarjevo delarnico, primem za zago, za skobel, se s tem orodjem kej spoznati, in pa po pravici. Ker, ako ne znam mize ali stola narediti, mi bo čast, ob bregih Bele vode, kjer je naša prava misionarska zemlja, na tleh sedeti, na tleh sedé delati in jesti. — Drujkrat grem v vert, nad delavci čut, in per ti perložnosti se učim ljudskega jezika. Tako se moje opravila menjajo, kar je tudi za zdravje dobro. Ko sim se čez dan spotil in strutil, mi tudi jesti disi, bodi si tudi po arabsko perpravljeno. Kuharja imamo nekiga Berberina, kateri se je v kuharstvu toliko zuril, da zna pripraviti juho na laskim psenu (ki jo sploh ooldne jemo), govedino in pečenko, in če prav na pete stopi, nam o praznikih napravi tudi potico z laskim psenam namesto govedine. Rib nam Nil dosihmal ne tégne posebno veliko; morebiti jih bo posihmal več, ko se bo reka narašala. Mi jih po navadi jemo ob petkih in sobotah; druge dni imamo mesne jedi. Ko sim bil v Evropi, sim mislil, da tukaj govedine ne bo lahko dobiti. Zunaj po deželi je res ni lahko dobiti, ali zakaj ne? Ne zavoljo pomankanja goveje živine, ampak zato, ker prebivavci imajo rajši bravino od govedine. Drug vzrok je, ker se zunaj cel vol ne more izpečati, razun ob terznih dneih. V mestu pa je drugač, ker po mestih je večidel kej ptujih popotnikov ali naseljenih Evropejcev, kakor je ravno tudi tukaj, ki govedine išejo; torej je dobiti vsaki dan presnigameša na tergu. Pa po kakošni ceni? Cuda dober kup. Tezek vol (tukaj je živina nar lepsiga plemena) velja 20, k večimu 22 goldinarjev sreberniga denara. Nar gorsi krava se dobi za 10 do 15 goldinarjev. Telečeje meso pa se ne prodaja, ker Arabci zanj ne marajo, torej se tudi ne séka. Namesto tega je pa bravine in perutnine lahko in dober kup dobiti. Zavoljo pomankanja mesnine tedaj v Hartumu ni tožiti; moram pa opomniti, kar mnogi terdijo, ki tukaj živé, da ni dobro mesnih jedi tukaj vti méri vživati, kakor v Evropi, ker mende kri preveč vnemajo. Z zelenjavo je pa tukaj ubožin vsakdanji terg; razun kumar in bamij (?) ni nič dobiti. Ako tedaj hočemo salate, kolerab, korenja, pese ali posiljeniga zelja na mizo dobiti, je treba se le sejati, pleti i. t. d. Naš vertnar (Evrope že mnogoterih zelenjáv perdeluje s sémeni, ki jih je seboj pernesel. Marsiktero delo mu vgori, vendar ne vsako, ker podnebja in kraja se ni dobro vajen. V našim vertu imamo let in dan obilno dela; ker tukej zraste v 3 mescih, kar bi se v Evropi komaj v 4 ali

5 mesecih dobilo. V Evropi p. je grozdna tergatev samo enkrat na leto; tukaj pa se vidi skoz 8 mesecov (zunaj deževniga časa) vsak mesec terte obrezovati, evesti in zoriti. Desiravno vinoreja tukaj velikih težav nima, je vender le v malo vinogradih viditi tert in grozdja, kteriga pa navadno precej pozobljejo, kjer niso Evropejci posestniki, ker vina piti Mohamet ni dovolil. V Hartumu je tedaj vino, ki pride iz Kaira, močno drago; in naše vino za sv. mašo, ki ga po našim poročniku moramo naročiti, je čez mero visoke cene. Ali če bo Gospod dosti udov našimu misjonu dal, bomo v kratkim toliko vina perdelovali, kolikor ga je za sv. mašo treba.

Misjonske naznanila

g. Dr. Knobleherja do sredisniga odbora Marijne družbe na Dunaju.

(Dalje.)

Za jezdicí so velbljudi nesli sotore, kuhinjo, živež za pušavo, kurjavo, in vodo, dragi zaklad v 77 mehovich, ki bi ga ne bili za nobeno ceno dali in ki je pod varstvom našiga nar zvestejšiga črniga sluzabnika bil, tiskarstvo, kmetijske, tesarske, mizarske in kovaške orodja, cerkveno opravo, steklene bisere, večí zaloge živeža in druge reci. Za vsakim oddelkam so sli velbljudarji, 5 do 10 Abab-dov, prav za pušavo v široko haljo oblečenih, ki jim z ledja tako dolgo visi, dokler se sirovo maslo, s kterim so pred ta dan čopaste lase napolnili, od solnea stopljeno, čez svetle pleča na herbtu ne razteče in suha koža zopet obleke ne potrebuje, de jih vroči solnčni žarki ne ozgò. Tako ta zadovoljni ljud skoz nevarno pušavo vedno vesel popotva ter lepoto pušave in velbljuda prepeva. V tem redu se je dolga karavana po široki cesti gibala, ki je v nekterih krajih zdaj zavoljo veliko vstričnih, z velbljudjimi stopinjami globoko razoranih stez neobdelanemu pesenimu njivisu, zdaj pa, z mehkim svizem na debelo posuta, našim zimskim okrajnam podobna, kjer se stopinje le toliko časa poznajo, dokler jih novi kosmi ne zravnajo. Pot je celi dan skoz podolgato dolino šla, ki se je vsa pusta in prazna med tamnimi, golimi in zagorelimi gorami v mnogoterih ovinkih proti jugu precej široko zvijala. — Hudo je solnce o jasnim poldnevu perpekalo, popoldne pa so od vsih strani zbrani solnčni žarki vročino v dolini se poviksali: z žgeče peševine in z bliznjih pečin je pertiskala v nas. Ker smo pa mislili, de bo prihodnji dan morebiti še huji, se nismo dali motiti, temue rekli smo, de dobro pergreva, ter veselí dalje jezdarili. Sem ter tje je bila pa tudi marsiktera rec, ki nam je kratik čas delala. Po peševju smo vidne stopinje hién gledali, ki po noči na pot dohajajo ogledovat, če niso po dnevu karavane kej popustile, kar bi se ko pušavni davek po stari segi med nje po bratovsko razdelilo. Dostikrat smo zagledali tudi kopicice, ki jih je veter iz drobniga peska nad okostja velbljudov, ki so po potu truda pocepali, nanesel, in ki so pušavskim mišem v stanovaíse. Verh njih so zvite sledi malih gadov, ki ondí tako dolgo preže, de miš, ki se iz podzemeljskiga prebivališa prikaže, vjamejo in pozrejo. Če pa potem jastrob čez goro perleti in prezečiga gada ugleda, se nadinj spusti ter z njim na rogat verh pečovja zleti, kjer strupeno laznino poje. Iz tega razvidimo, de je Božja previdnost tudi v pušavi poskerbela, de to, kar je

človeku škodljivo, živali iz prirojeniga nagona končujejo in mu tako pečanje s prebivavci unkraj pušave zljajšajo. — Vroče ure so kmalo pretekle; solnce se je že globoko proti večeru nagnilo, in poživljala nas je senca, ki so jo s perviga vikši verhi, potlej pa cela zahodnja verhovina čez dolino delale, s hladno sapo, ki je od polnočne strani pihala. Karavana se je hitreje gibala; velbljudarji so enotere viže prepevali, velbljudi pa enakomerne stopinje podaljšali in dolge vratove stegovali, hladne sape vživat. Poševni žarki zahajočiga solnea so vlivali med zrak po obzorju opanljivo luč, ki je mnogo-ličnim verham okrajine nepopisljivo lepoto dajala in je visoko obnebje čedalje delj v neskončne dalečine razsirjala. Močno so nas vse take večerne lepote v pušavi vnele. Zadnji žark zahajočiga solnea je ugasnil, in trobenta je v vbranih glasovih znamenje angelskiga česenja dala, in se v bližnjim skalovju okoli in okoli razlegala. V sercu ginjeni smo Bogu hvalno pesem zapeli in se mu zahvalili za veliko gnad, ki jih po svojih mogočnih delih v popotnikovo serce v strahoviti pušavi vliva in njegoviga duha nad trud vročiga popotvanja vzdiguje. Pozabili smo prestane vročine in ježe skoz deset ur, in skoraj nam je bilo žal, ko se je čez nekaj časa vodnik karavane sred pota usedel in nam naznanil, de smo že dosegli konec popotvanja za prvi dan.

(Dalje sledi.)

Sedanji obšir katoliške cerkve.

(Spisal Valentin Sezun.)

IV. Rusorsko cesarstvo.

Ta deržava, nar močnejši in nar večji na svetu, večji celo, kakor nekdanjih Babiloncov, Perzianov in Rimljanov, se razteguje čez tri dele sveta, čez Evropo, Azio in Ameriko, in obseže več sveta, kakor ga je v celi Evropi in Avstralii skupej. Zato je pa tudi takrat, ko je na njegovi večerni meji per Prajzovskim poldan, na njegovi jutrovi meji v Ameriki ura 2 in četertinka čez polnoč. Vsih ljudi zivi v ti deržavi čez 60 milionov, kteri so mnogoterih ljudstev in ver, namreč: a) Staroverci ali odcepljeni Greki. Njih je kacih 46 milionov, in so po narodih: Rusi s cesarsko rodovino vred, Georgjani ali Grusjani, Vlahi, Moldavci (v Besarabii), Serbi, Greki, Bulgari in Cigani (naseljeni ob črnim morju), Permjakí, Surjani, Voguli, Ceremisi (ob azijski meji), Ostjaki, Samojedi, Kamčadali i. d. so staroverci. b) Katoličani, njih okoli 6 milionov: blizo 4 milione jih je na Poljskim, in nekaj čez 2 miliona jih prebiva po deželah, ki so bile 1772 od Poljskiga Rusovskimu perpisane, in drugi rastreseni po Azii. c) Luterani, njih do 1 miliona in 800.000 ob baltiskim in botniškim morju; po narodih: Leti, Fini, Kuri, in v mnogih selih blizo Volge in črniga morja. d) Kalvincov do 37.000 večí del iz ptujiga naseljenih. e) Judov je do 1 miliona in 190.000, v deželah nekdanjiga Poljskiga kraljestva: v Volhinii pride že na 14 ljudi en jud. f) Mohamedancov, do 2 milionov in 330.000, ki so Tartari, Nogajci, Baskiri, Kirgizi, Čerkesi, Čečenci i. d. ob črnim in kaspiskim morju. g) Ajdov 2 do 3 milionov, in so Parsi, Budjani, Samani i. d. v Sibirii in Kavkazii. Veliko tih narodov je v poslednjih 3 stoletjih pod rusovsko oblast peršlo; več dežel je imelo nekdanj katoliške prebivavce, kteri so zdaj krivoverci; Rusi

sami so se zdaj bolj, zdaj manj rimske cerkve deržali, dokler niso bili 1839 vsi odcepljeni. Pogled posameznih dežel, njih prebivavcov in zgodovin bo to sicer bolj pojasnil; ali vendar le pičlo je, kar se od tih zadev zamore vediti. —

Posamezne rusovske dežele:

1. Poljsko kraljestvo.

Po Dunajskih razmérih 1815. leta ima rusovska vlada do 2341 štirjaških milj Poljskiga sveta, kjer 4 milione 150.000 ljudi živi. Njih 3 milione in 620.000 je katoliške vere latinskiga reda z 1 nadškofijo v Varšavi in 6 škofijami — v Lublinu, Plocku, Kielcu, Vladislavu, Avgustovi, Sandomiru in Podlahii. Katoličanov gerškiga reda je 250.000, kateri imajo 1 škofijo Helm. Luteranov je na Poljskim čez 180.000, ki so skorej sami Nemci; kalvincov je prav malo, ravno tako tudi starovercov pred letom 1830; mohamedanskih tartarov je do 1200, judov pa čez 400.000.

Varšava je poglavitno mesto s 165.000 prebivavci, med kterimi je blizo 40.000 judov, 5000 luteranov, 600 kalvincov in zmiraj več starovercov, 1826. leta je bilo (poslednjih samo 470. Katoliških cerkva je bilo tukaj 26 (zdaj?); med njimi zlo slovi stolna cerkev sv. Janeza; cerkev dominikanarjev je prav velika, kapucinarska ima lep spominek kralja Janeza Sobieskiga. Nadškofija je že zdavnej prazna. — Plocko s 7600 ljudmi, kterih je skorej pol judov, ima 11 katoliških cerkv in več samostanov. Stolna cerkev je bila že v 10. stoletju sozidana; tukajšni škof je od 1836. leta gospod Franc Pavlovski, rojen 1775. Raczki ima imenitno cerkev, ki jo je nekdanji general Ludovik Pac sozidal. — Seina ima zlo obiskano božjo pot; tukajšna škofija je zdaj prazna. Ravno tako tudi v Vladislavi, kjer do 3200 ljudi prebiva. — Lublin, nekdanj veliko mesto, ima se zdaj do 15.000 ljudi. Tukaj je 18 cerkv; stolno sv. Mihaela je v 13. stoletju kralj Leszek Černi postavil; ali škofji sedež je tukaj že dolgo prazen! Tudi cerkvi Visitandov, nekdanjih Jezuitov in Dominikanarjev ste hvale vredne. V Krasnistavu s 3000 prebivavci stanuje gerško-katoliški škof Helmske škofije Filip Felician Szumborski od l. 1836. V Zamoscu, močniterdnjavi, je več cerkev, ena je posebno hvaljena. V Janovu s 3300 prebivavci je sedež podlahiskiga škofa. Sedajni, Janez Gutkovski, ki se je od 1830. leta sem za pravice svete cerkve serčno potegoval, je 1839 od vlade pregnan, in prebiva v Levovu na Avstrijskim. Sandomir steje do 5000 ljudi, med njimi veliko judov. V tim mestu ima katolišk škof svoj sedež, zdaj Jožef Joahim Goldman od l. 1844. Rakov je bil v 16. in 17. stoletju poglavitni sedež Socinianov, ki so izmed vsih protestantov nar manj keršanskiga ohranili. Ker so bili katoliški Poljaki 1643 te protivnike sv. Trojice in družih skrivnost pregnali, je tudi njih gnezdo zlo razpadlo. Zdaj je v Rakovu še do 1300 ljudi. — Kališ, lepo mesto s 15000 prebivavci, ima zalo cerkev sv. Miklavža in stolno sv. Jožefa. Czenstohova s 5000 prebivavci, med njimi 250 judov, je imenitna božja pot na Poljskim. V samostanu sv. Pavla pušavnika je podoba Matere Božje, ktero je bil vojvod Vladislav Opolski 1381 iz Belska v Galicii tje pernesel, in jo škof Sembeški 1717 pooblasten od papeža Klemenca XI. praznično kronal.

Ogled po Slovenskim.

Pogled v Goriške učilnice. Razkaz letašnjiga Goriškiga učilništva razodene, de je bilo na ondotnim gimnaziu 284 učencov, med njimi njih 9 judovske vere. Po narodovnosti 129 Slovanov, 102 Laha in 11 Nemcov. Po napredku jih je 42 izverstnimu, 153 prvimu, 21 drugimu, 8 tretjemu redu vpisanih. Slovensina se je le v treh spodnjih razdelkih učila. Razkaz se začne z razpravo profesorja Mencelna „o imenitnosti pesništva pri mladostni odreji,“ v kateri se med drugim bere velika resnica, de „pesništvo (poezija) v svojim nar blagšim pomenu je navidstvovanje (Versinnlichung) Božjih lepotij.“ Iz česar se zopet vidi, kako močno vmazani, nesramožljivi pevci grešijo zoper poezijo. Pesem, de je res pesem, mora biti po vsih straneh „čedna“ v slovenskim pomenu besede, posebno pa v svojim obsėgu ali zapopadku. Per kristjanu pa, ako noče svojiga imena zatajiti, mora biti tudi s keršanskim duham poživljena. Ako tega ni, je pesnik sam seboj v nasprotju in greši zoper resnico. Marsikej se pri nevérniku lahko pregleda, kar bi bilo pa pri vérniku velika zmota in pregreha. Temu primerna je opomba v imenovanu razpravi, de vse, kar je zoper vero, čednost, spodobnost — pa tudi kar je zoper slovnico, besedoskladje, méro (metriko) in zdravo pamet, naj bi se iz klasikov za šolo varno izločilo. — Zmed tvarin za nemške nalóge (themata) na zgornjim gimnaziu so posebno lične in v keršanskim duhu zastavljene une iz V. reda; nar večí del zmed njih je naravnost v vérnost in čednost segajočih in k njima spodbudojočih, potlej pa narodovnih. Tukej se zamore v misel vzeti, kar „Sion“ želi, de naj bi namreč keršanski učeniki svojim učencam keršanske naloge dajali izdelovati, per kterih naj bi gledali, de se oblična (formalna) lepota starih klasikov posnema. V imenovanim V. redu v Gorici so naloge do čuda lepo na to pot zavrnjene. Enako naznani „Ami de la religion,“ de v nekim malim francoskim gimnaziu je 82 čisto keršanskih tvarin v enim letu ko snovina za izdelovanje, in 85 tvarinskih razprav (Abhandlungen) iz keršanske zgodovine, dalje 12 čisto svetopisemskih tvarin, in 16 pisavnih vaj s keršanskim zapopadkam zaznamnjanih. — V 4 začetnih razdelkih, v djanskih (realnih) in v nedeljskih šolah je 929 šolarjev. Pomenljivo je razdeljenje zaporodama po oddelkih v laško-nemški, slovensko-nemški, nemško-slovenski oddelik v vsih normalnih, in v laški in slovenski oddelik v nedeljskih šolah.

Ljubljana. Ministerstvo naukov naznani tukajnimu poglavarstvu de vložnino ali stipendije se pripravam zdaj še ne morejo deliti, kakor je bilo že podrugič prošeno, de je pa ministerstvo perpravljeno na navšet deželne šolske uradnije zares ubožnim pripravljancam kako pripomoč podeliti, ako se z véрно-čednostnim obnašanjem in posebno pridnostjo skažejo.

Visokočastitljivo Ljubljansko škofijstvo je v edinstnosti s slavnim deželnim šolskim vradnijstvom Praprotnikovo episke perporočilo: učenikam za njih lastno zobraženje v slovensini, za darilo učencam zlasti o izstopu iz šol, in posebno tudi za rabo odraslih v nedeljskih šolah.

Razgled po keršanskim svetu.

Iz pisem iz Rusovskiga razglasujejo dnevniški imenitno naznanilo, de je odpadnik škof Siemaszko do vsiga duhovstva, kteriga je bil 1839. leta od katoliške Cerkve odcepil, zdaj pa pisanje razposlal, v kterim naznani, de mu je Bog dal pregreho spoznati, in de je odmenjen, vse dni svojiga življenja v nekim samo-

stanu pokoro delati. On per Bogu in zveličanju prosi duhovstvo in ljudstvo, ktere je bil on od vere speljal, de naj se, kakor on, vernejo v naročje katoliške Cerkve. Rusovska vlada, kteri to težko dé, razširja laž, de škofu ob pamet gre. — To je zopet blezo lep sad molitve za spreobrnjenje grekov po družbi ss. Cirila in Metoda, ktera je že močno razširjena in se vedno razširja. Ravno té dni so nam častiti g. V. Š. sem spod Kraja nad Ipavo poslali novih družnikov v ta sveti namen. Veliko jih pa vender še premalo pomisli, kako silno potrebna je ta molitev; ker, ako se Rusovsko in Angleško spreoberne, so gotovo katoličanstvu vrata v vesoljni svet široko odperle. — Za Angleško častiti O. Ignaci Spencer prosi vse vérne, de naj bi vsak molil vsak dan „Oče naš in Česnamarijo“ za njegovo spreobrnjenje; kar je Danica že nekolikrat v misel vzela.

Francoska vlada je 900.000 frankov za znotranjo popravo cerkve sv. Genovefe dovolila.

— Predsednik sedanje Francoske samovlade Ludovik Napoleon po deželi popotva in ljudje ga povsod pozdravljajo s cesarjem. V Mulénu (Moulins-u) so tudi v cerkev za njim pertiskali, mu „slavo“ sklicovat; Napoleon pa se je obernil in rekel: „Gospodje, v cerkvi se smé le samó hvala Božja slišati.“ Enake misli je dva dni popred v Burzeski stolni cerkvi na znanje dal.

— Veliki šmarni dan je bila v Parizu v cerkvi Marije Zmagovavke posebna pogodba. Prečastiti škof Pallegoix iz Siama so muševali. Per njih je stal zamorski duhoven Santa Maria iz kraljestva Kongo, ki je bil sužnj in v Aleksandrii po laškém duhovnu kupljen, in zdaj v svojo deželo nazaj gre, luč svete vere svojim bratom oznanovat. Lukombe, mlad duhoven iz semeniša per svetim Duhu in sin imenitnih staršev v kraljestvu Gorna, je bil diakon. G. Mikalović, polsk duhoven, pobožniga sereca in bistriga uma, ki je iz Sibirie, kjer je vklejen bil, v to cerkev perbežal, je bil veliki diakon. Per škofovim prestolu sta dva mlada zamorca v svoji narodovni obleki s pobožnostjo vse pričujoče spodbudovala.

V Rimu so sveti oče ukazali v hiši spreobrnjenecov posebno za tiste anglikanske duhovne stanovališa perpraviti, kteri so zavoljo vernitve v katoliško cerkev svoje premoženje ali za en čas ali za vselej zgubili. Pa ne samo stanovanja, tudi hrano bodo taki spreobrnjenci v tej hiši imeli. Vprihodnje se jim ima tudi nekoliko premoženja kardinalov dati, ako brez poslednjiga sporočila umerjo. Zdaj je tukaj 13 nekdanjih anglikanskih duhovnov. — Ker se nerodno življenje ženstva sosebno iz nizkih stanov v Rimu vedno razširja, so sveti oče v Trasteveri pokornišnico napravili, ki ji „al buon Pastore“ (per dobrim Pastirju) pravijo. Ta hiša je za 600 oseb prostorna.

Angleško. V nekém primorském mestu na Angleškem je bila pred nekaj časom eno nedeljo-večer pridiga napovedana. Pridigar je bil slavin moz, cerkveni govor je imel biti od posvečevanja nedelje. Te okolišine so privabile veliko ljudi v cerkev. Govornik pride na léco, nekaj časa per miru stoji, nasloni glavo na prižnico in molči kakor mutast. Nekteri so mislili, de se mu je stožilo. Vzdigne se pa, pozdravi poslušavce in jih prosi, de naj mu privolijo najpred neko prigodbo povedati. „Ravno 15 let je minulo, reče, kar sim bil poslednjikrat v ti cerkvi, in namen takratniga shoda je bil ravno ta, kteri je zdaj. Med družimi, ki so se bili tu sem zbrali, so bili tudi 3 razuzjdani mladenči, kteri niso bili kar samo peršli duhovna zasmehovat, temúe so tudi kamenja v žepu pernesli seboj, ga na léco metati. En ča« poslušajo, kar prvi zmed njih nesterpljiv reče:

„Pokaj bomo še delj poslušali tega neumneža?“ — ajdi lučajte!“ Drugi ga vender še v miri, rekoč: „Čaj, de vender slisimo, kaj bo izpeljal iz tega zastavka.“ Komaj de se nasiti njegova védičnost, tudi on reče: „Dajmo ga zmotiti, ker takó se je izsnovalo, kakor sim si mislil; no le berž! — lučajmo!“ Tretji se pa vender ustavi in reče: „Jest pa mislim, de bi bilo najbolje, de se nikar ne lotujmo počenjati tega, kar je na« sem pergnalo.“ Na to se razsedita una dva in odideta iz cerkve; tretji je pa v nji ostal. — Zdaj poslušajte, bratje (reče dalje govornik v serece presunjen), kako se je potlej godilo s temi tremi mladenči. Pervi je bil obešen že pred več leti v Tyburnu za to, ker je denarje ponarejal; drugi se ravno jéci ko ubijavec v tamnicah tega mesta in čaka smertne sodbe; in tretji, moji bratje! (tukaj je bil govornik tako močno ginjen, de je mogel prejenjati in si solze z oči obrisati) — tretji, ljubi moji, je ravno tisti, kteri zdaj začénja vam govoriti, in de izgovori, pripravite se radovoljno ga poslušati!“ — To naj premisli marsikdo, ki ne luča ravno kamenja v léco, pa morebiti hujsi dela, kakor de bi ga.

Drobtinice.

* Kodi kej. Neki Parski popotnik, ki je na svojim romanju v Jeruzalem tudi skoz Insbruk šel, pravi, de je v tem mestu naletel k pokopovanju merliča in k previdovanju bolnika. Oboje je bilo veliko bolj slovesno, kot na Parskim. „Ko so šli obhajati“ — pravi on — „so štirje svetila nesli, eden jim je na glas molil, štirje so nebó nesli, eden kadilnico. Veliko ljudi je sveto Resnje telo spremljalo in so pobožno in na glas molili; po naših mestih pa se večidel vse na vso moč tiho opravlja, kakor de bi v kaki turški okrajni prebivali, in kakor de bi se katoliška vera le za silo terpela in kakor de bi bilo katoličanstvo le plašljiva Nikodemova vera, ki se iz strahu pred nejeverniki in svetilnarji premodro sedajnosti ne upa razodevati.“ —

* Učeni protestant Hengstenberg je v protestanškém zboru v Berlinu sicer toliko preganjanim in sovražnim jezuitam imenitno spricevanje dal, rekoč: „Oni imajo prepričanje, marsikteri protestant pa še menitve ali misli (Meinung) nima.“

* Kako se napihnjena učenost velikrat osramoti. — V nekém nunskim samostanu so bili per nekakim popravljanju grudo čudne zemlje dobili, ki niso vedili, kaj de je. Neki silo učen zemljoznanec in zelišarnik, kteri si tudi mnogo da opraviti, de bi s svojo učenostjo popis stvarjenja v sv. pismu overgel, je s svojim bistrim očesam to grudo pregledal in preméril s svojim ostrim umam, in najdel, de so v nji take reči in stvarice, ki so le pred vesoljnim potopam bile. Vse se je čudilo, stermelo in blagrovalo njegovo visoko učnost. Nek priprost clovek pa, ki je vse okolišine vedil, pride in to reč vse drugači razloži, in njegovo razlago so vsi poterdili in resnično spoznali, zemljoznanci in neznanci. Ta čudna perst in gručeve je bilo namreč v tisti jami, v ktero so nune skoz mnogo let ob postnih dneh metale izpraznjene polžatke (polžje hišice), ki so scasama v tako zemljo sperstenele. — Tako je tedaj zopet katoliška Cerkva s svojimi samostani in posti kriva, de je slavin zelišarnik v toliko zadergo peršel, de je napuhnen zemljoznanec osramoten.

* Hči švedskega kraljica Gustava Vaza, kraljevna Karolina Friderika, je v katoliško Cerkev prestopila. — Ravno tako nedavno v mestu Noyon-u gospá Baretova, angličanka visokiga rodú; in na Nemškem znameniti umetnik Stahl, brat pravnikarja Stahla, ognjeniga podpornika protestanstva.